

תנ"ך

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שעתיים וחצי.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה ארבעה פרקים.

פרק ראשון	—	היסטוריוגרפיה ונבואה	—	(28x2)	—	56 נקודות
פרק שני	—	נושאי החובה	—	(8x3)	—	24 נקודות
פרק שלישי	—	נושאי ההרחבה	—	(8x1)	—	8 נקודות
פרק רביעי	—	קטע להבנה ולניתוח	—	(4x3)	—	12 נקודות
					—	סה"כ 100 נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: תנ"ך שלם בלי פירושים, בלי תוספות ובלי תרגום.

מותר להשתמש בתנ"ך שיש בו מפות.

ד. הוראות מיוחדות: (1) אל תעתיק את השאלה; כתוב את מספרה בלבד.

(2) התרכז בנושא. שים לב לכתב, לכתיב ולפיסוק.

הערה: בקטעים מן התנ"ך השם המפורש בא בצורת ה'.

כתוב במחברת הבחינה בלבד. רשום "טיוטה" בראש כל עמוד המשמש טיוטה.
כתיבת טיוטה בדפים שאינם במחברת הבחינה עלולה לגרום לפסילת הבחינה.

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

בהצלחה!

השאלות

פרק ראשון — היסטוריוגרפיה ונבואה (56 נקודות)

ענה על שתיים מן השאלות 1-3.

בכל שאלה שבחרת, ענה על סעיף א — חובה (12 נקודות) ועל שניים מן הסעיפים ב-ד (לכל סעיף — 8 נקודות).

(לכל שאלה — 28 נקודות)

1. קרא מלכים א, כ"א, 19-1.

וַיְהִי אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה כָּרַם הָיָה לְנָבוֹת הַיִּזְרְעֵאלִי אֲשֶׁר בְּיִזְרְעֵאל אֵצֶל הַיַּכְּל אַחֲבָב מֶלֶךְ שְׁמֶרוֹן: וַיְדַבֵּר אַחֲבָב אֶל-נָבוֹת וַלאֹמַר וַתִּגְהַלֵּל אֶת-כְּרָמְךָ וַיְהִי-לִי לְגֹן-יָרֵק כִּי הוּא קָרוֹב אֵצֶל בֵּיתִי וְאַתְּנָה לֶךְ תַּחֲתֵינוּ כָּרַם טוֹב מִמֶּנּוּ אִם טוֹב בְּעֵינֶיךָ אֶתְנָה-לְךָ כֶּסֶף מַחִיר זֶה: וַיֹּאמֶר נָבוֹת אֶל-אַחֲבָב חֲלִילָה לִּי מִזֶּה: מִתַּתִּי אֶת-נַחֲלַת אֲבֹתַי לְךָ: וַיָּבֵא אַחֲבָב אֶל-בֵּיתוֹ סֵר וַזָּעַף עַל-הַדָּבָר אֲשֶׁר-דִּבֶּר אֱלֹהֵי נָבוֹת הַיִּזְרְעֵאלִי וַיֹּאמֶר לֹא-אַתָּן לֶךְ אֶת-נַחֲלַת אֲבוֹתַי וַיִּשְׁכַּב עַל-מִטָּתוֹ וַיִּסַּב אֶת-פָּנָיו וְלֹא-אָכַל לֶחֶם: וַתָּבֵא אֱלֹהֵי אִיזָבֵל אִשְׁתּוֹ וַתְּדַבֵּר אֵלָיו מִה-זֶּה רוּחַךְ סָרָה וְאֵינְךָ אֹכֵל לֶחֶם: וַיְדַבֵּר אֵלָיָה כִּי-אֲדַבֵּר אֶל-נָבוֹת הַיִּזְרְעֵאלִי וְאֹמַר לוֹ תִּגְהַלֵּל אֶת-כְּרָמְךָ בְּכֶסֶף אוֹ אִם-חֲפִץ אַתָּה אֶתְנָה-לְךָ כָּרַם תַּחֲתֵינוּ וַיֹּאמֶר לֹא-אַתָּן לֶךְ אֶת-כְּרָמִי: וַתֹּאמֶר אֱלֹהֵי אִיזָבֵל אִשְׁתּוֹ אַתָּה עֲתָה תַעֲשֶׂה מְלוּכָה עַל-יִשְׂרָאֵל קוּם אֲכַל-לֶחֶם וַיִּטֵּב לְבָב אֱלֹהֵי אֶתָּן לֶךְ אֶת-כָּרַם נָבוֹת הַיִּזְרְעֵאלִי: וַתִּכְתֹּב סְפָרִים בְּשֵׁם אַחֲבָב וַתַּחֲתֶם בַּחֲתוּמוֹ וַתִּשְׁלַח הַסְּפָרִים אֶל-הַזְּקֵנִים וְאֶל-הַחֹרִים אֲשֶׁר בְּעִירוֹ הַיֹּשְׁבִים אֶת-נָבוֹת: וַתִּכְתֹּב בְּסְפָרִים לֵאמֹר קְרָאוּ-עִוֹם וְהִשִּׁיבוּ אֶת-נָבוֹת בְּרֹאשׁ הָעָם: וְהוֹשִׁיבוּ שְׁנַיִם אַנְשִׁים בְּנֵי-בְלִיעֵל נֶגְדוֹ וַיַּעֲדֵהוּ לֵאמֹר בְּרַכַּת אֱלֹהִים וּמֶלֶךְ וְהוֹצִיאוּהוּ וְסִקְלֵהוּ וַיָּמָת: וַיַּעֲשׂוּ אַנְשֵׁי עִירוֹ הַזְּקֵנִים וְהַחֹרִים אֲשֶׁר הַיֹּשְׁבִים בְּעִירוֹ כַּאֲשֶׁר שָׁלַח אֱלֹהִים אִיזָבֵל כַּאֲשֶׁר כָּתוּב בְּסְפָרִים אֲשֶׁר שָׁלַח אֱלֹהִים: וַקְּרָאוּ עִוֹם וְהִשִּׁיבוּ אֶת-נָבוֹת בְּרֹאשׁ הָעָם: וַיָּבֵאוּ שְׁנֵי הָאֲנָשִׁים בְּנֵי-בְלִיעֵל וַיִּשְׁבּוּ נֶגְדוֹ וַיַּעֲדֵהוּ אַנְשֵׁי הַבְּלִיעֵל אֶת-נָבוֹת נֶגְדֵי הָעָם לֵאמֹר בְּרַךְ נָבוֹת אֱלֹהִים וּמֶלֶךְ וַיִּצְאֵהוּ מִחוּץ לְעִיר וַיִּסְקְלֵהוּ בָּאֲבָנִים וַיָּמָת: וַיִּשְׁלַחוּ אֶל-אִיזָבֵל לֵאמֹר סִקַּל נָבוֹת וַיָּמָת:

(שים לב: המשך הקטע והשאלות בעמוד הבא.)

טו ויהי כששמע איזבל כי-סקל נבות וימת ותאמר איזבל
 אל-אחאב קום רש את-כרם ו נבות היזרעאלי אשר מאן
 טז לתת-לך בכסף כי אין נבות חי כי-מת: ויהי כשמע אחאב
 כי מת נבות ויקם אחאב לרדת אל-כרם נבות היזרעאלי
 זי לרשתו: ויהי דבר-ה' אל-אליהו התשבי
 יח לאמר: קום רד לקראת אחאב מלך-ישראל אשר בשמרון
 יט הנה בכרם נבות אשר-ירד שם לרשתו: ודברת אליו לאמר
 כה אמר ה' הרצחת וגס-ירשת ודברת אליו לאמר כה
 אמר ה' במקום אשר לקחו הפלבים את-כרם נבות ילקו
 הפלבים את-דמך גם-אתה:

ענה על סעיף א (חובה).

א. קרא פסוקים 4-19 שלפניך.

(1) הבא מן הקטע שני רמזים המעידים שאחאב לא ידע על התחבולות שזממה איזבל כדי להשיג את הכרם, והסבר אותם. (6 נקודות)

(2) הבא מן הקטע שני רמזים המעידים שאחאב היה שותף לתחבולות של איזבל, והסבר אותם. (6 נקודות)

ענה על שניים מן הסעיפים ב-ד.

ב. קרא פסוק 1 שלפניך.

כיצד נבות מכונה בפסוק זה וכיצד מכונה בו אחאב? הסבר מה נועד להדגיש הכינוי של נבות, ומה נועד להדגיש הכינוי של אחאב.

ג. (1) קרא פסוקים 2-4 שלפניך.

יש הטוענים שהסירוב של נבות לבקשת אחאב נבע ממניע אישי, ויש הטוענים שהסירוב נבע ממניע דתי-חברתי. הסבר כל אחד משני המניעים. בסס את תשובתך על הכתוב. (4 נקודות)

(2) יש הטוענים כי התגובה של אחאב על הסירוב של נבות מעידה דווקא על הגדולה המוסרית של המלוכה הישראלית.

בסס טענה זו על הפסוקים, והסבר את דבריך. (4 נקודות)

ד. (1) קרא את החוקים שלפניך.

שמות, כ"ב, 27: "אלהים לא תקלל ונשיא בעמך לא תאר".

ויקרא, כ"ד, 15-16: "איש איש כי יקלל אלהיו ונשא חטאו [...] מות יומת רגום וקָגְמוּ בו כל העדה".

דברים, י"ט, 15: "לא יקום עד אחד באיש לכל עון ולכל חטאת [...] על פי שני עדים או על פי שלשה עדים יקום דבר".

מן הקטע במלכים א, כ"א שלפניך עולה כי ייתכן שאיזבל ניצלה חוקים אלה כדי להרשיע את נבות.

הסבר טענה זו. בסס את תשובתך על שלושת חוקי התורה שלפניך. (4 נקודות)

(2) אם אכן ניצלה איזבל את החוקים, מדוע עשתה זאת? (4 נקודות) /המשך בעמוד 4/

ח וַיֹּאמֶר חִלְקִיָּהוּ הִכְהִין הַגְּדוֹל עַל־שָׁפָן
 ט הַסֵּפֶר סֵפֶר הַתּוֹרָה מִצֵּאתַי בְּבַיִת ה' וַיִּתֵּן חִלְקִיָּה אֶת־
 אֶת־הַמֶּלֶךְ דָּבָר וַיֹּאמֶר הֲתִיכּוּ עַבְדֶּיךָ אֶת־הַפֶּסֶף הַנִּמְצָא
 י בְּבַיִת וַיִּתְּנֵהוּ עַל־יַד עוֹשֵׂי הַמְּלָאכָה הַמִּפְקָדִים בַּיִת ה' וַיִּגְדֹּ
 י"א שָׁפָן הַסֵּפֶר לַמֶּלֶךְ לֵאמֹר סֵפֶר נָתַן לִי חִלְקִיָּה הִכְהִין
 י"ב וַיִּקְרָאֵהוּ שָׁפָן לְפָנָי הַמֶּלֶךְ: וַיְהִי כִשְׁמַע הַמֶּלֶךְ אֶת־דִּבְרֵי
 י"ג סֵפֶר הַתּוֹרָה וַיִּקְרַע אֶת־בְּגָדָיו: וַיִּצַּו הַמֶּלֶךְ אֶת־חִלְקִיָּה הִכְהִין
 וְאֶת־אַחִיקֶס בֶּן־שָׁפָן וְאֶת־עַכְבּוֹר בֶּן־מִיכָיָה וְאֶת־שָׁפָן הַסֵּפֶר
 י"ד וְאֶת עוֹשֵׂיהָ עַבְדֵי־הַמֶּלֶךְ לֵאמֹר: לְכוּ דַרְשׁוּ אֶת־ה' בְּעַדֵי
 וּבְעַד־הָעַם וּבְעַד כָּל־יְהוּדָה עַל־דִּבְרֵי הַסֵּפֶר הַנִּמְצָא הַזֶּה
 ט"ו כִּי־גְדוֹלָה חֶמֶת ה' אֲשֶׁר־הִיא נִצְתָה בָנוּ עַל אֲשֶׁר לֹא־
 ט"ז שָׁמְעוּ אֲבֹתֵינוּ עַל־דִּבְרֵי הַסֵּפֶר הַזֶּה לַעֲשׂוֹת כְּכָל־הַפְּתוּב
 י"ז עֲלֵינוּ: וַיֵּלֶךְ חִלְקִיָּהוּ הִכְהִין וְאַחִיקֶס וְעַכְבּוֹר וּשְׁפָן וְעוֹשֵׂיהָ אֶל־
 י"ח חִלְדָּה הַנְּבִיאָה אֵשֶׁת וְשִׁלְם בֶּן־תְּקוּהָ בֶן־חֲרָחִם שֹׁמֵר הַבְּגָדִים
 ט"ט וְהִיא יוֹשֵׁבֶת בִּירוּשָׁלַם בְּמִשְׁנֵה וַיְדַבְּרוּ אֵלֶיהָ: וַתֹּאמֶר אֲלֵיהֶם
 כ' כֹּה־אָמַר ה' אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אָמְרוּ לְאִישׁ אֲשֶׁר־שָׁלַח אֶתְכֶם
 כ"א אֵלָי: כֹּה אָמַר ה' הֲנִי מֵבִיא רָעָה אֶל־הַמָּקוֹם הַזֶּה וְעַל־
 כ"ב יוֹשְׁבוֹ אֵת כָּל־דִּבְרֵי הַסֵּפֶר אֲשֶׁר קָרָא מֶלֶךְ יְהוּדָה: תַּחַת ו
 כ"ג אֲשֶׁר עֲזַבוּנִי וַיִּקְטְרוּ לָאֱלֹהִים אֲחֵרִים לְמַעַן הַכְּעִיסֵנִי בְּכָל־
 כ"ד מַעֲשֵׂה יָדֵיהֶם וְנִצְתָה חֶמֶתִי בַּמָּקוֹם הַזֶּה וְלֹא תִכְבַּה: וְאֶל־
 כ"ה מֶלֶךְ יְהוּדָה הִשְׁלַח אֶתְכֶם לְדַרְשׁ אֶת־ה' כֹּה תֹאמְרוּ אֵלָיו
 כ"ו כֹּה־אָמַר ה' אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הַדְּבָרִים אֲשֶׁר שָׁמַעְתָּ: יַעַן רָךְ־
 כ"ז לְבָבְךָ וְתַכְנַע מִפְּנֵי ה' בְּשִׁמְעַךְ אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי עַל־הַמָּקוֹם
 כ"ח הַזֶּה וְעַל־יֹשְׁבוֹי לֵהוֹיֹת לְשִׁמָּה וּלְקַלְלָהּ וּתְקַרַע אֶת־בְּגָדֶיךָ
 כ"ט וְתִכְפַּה לְפָנָי וְגַם אֲנִי שָׁמַעְתִּי נֹאס־ה': לָכֵן הֲנִי אֹסְפֶךָ
 ל' עַל־אֲבֹתֶיךָ וְנֹאסַפְתָּ אֶל־קִבְרֹתֶיךָ בְּשָׁלוֹם וְלֹא־תִרְאִינָה
 ל"א עֵינֶיךָ בְּכָל הַרְעָה אֲשֶׁר־אֲנִי מֵבִיא עַל־הַמָּקוֹם הַזֶּה וַיֹּשְׁבוּ
 ל"ב אֶת־הַמֶּלֶךְ דָּבָר:

ענה על סעיף א (חובה).

א. קרא פסוקים 8-13 שלפניך.

(1) בפסוקים אלה מתוארת התרחשות דרמטית שאירעה בעקבות בדק הבית שנערך בבית ה'.

מה הייתה ההתרחשות הזאת? (4 נקודות)

(2) כיצד הגיב המלך בעקבות ההתרחשות, וכיצד הורה לאנשיו לפעול? (8 נקודות)

ענה על שניים מן הסעיפים ב-ד.

ב. קרא פסוקים 15-20 שלפניך.

(1) הסבר את נבואת חולדה לתושבי יהודה ואת נבואתה למלך יאשיהו. (4 נקודות)

(2) קרא גם **מלכים ב**, כ"ג, 29-30.

האם התקיימה הנבואה של חולדה ליאשיהו? נמק את דבריך. (4 נקודות)

ג. (1) קרא גם **דברים**, י"ב, 7-1.

מהו הציווי בפסוקים 2-3, ומהו הציווי בפסוקים 4-7? (4 נקודות)

(2) קרא גם **מלכים ב**, כ"ג, 4-8. הדמיון בין הרפורמה של יאשיהו לכתוב **בדברים**, י"ב, 7-1 מחזק את הטענה

ש"ספר התורה" שנמצא בבית ה' הוא ספר דברים.

על פי **מלכים ב**, כ"ג, 4-8, הסבר שתי פעולות שונות של יאשיהו המבוססות על שני הציוויים **בדברים**, י"ב, 7-1.

(4 נקודות)

ד. קרא גם **מלכים ב**, כ"ג, 25-27.

(1) לדברי מחבר ספר **מלכים**, יאשיהו היה המלך הצדיק ביותר בשושלת דוד.

אם כן מדוע הוא לא הצליח לשנות את התוכנית האלוהית בנוגע לממלכת יהודה? (4 נקודות)

(2) ציין את סוג הגמול הבא לידי ביטוי בפסוקים אלה, והסבר אותו על פי הפסוקים. (4 נקודות)

ארצכם שממה עריכם שרפות
 אש אדמתכם לנגדכם זרים אכלים אתה ושממה כמהפכת
 זרים: ונותרה בת-ציון כספה בכרם כמלונה במקשה בעיר
 נעורה: לולי הֶֽעָבְאוֹת הֹתִיר לָנוּ שְׂרִיד כְּמַעַט כְּסֶדֶם
 הָיִינוּ לַעֲמֻדָה דְּמִינוּ: שִׁמְעוּ דְבַר-ה' קְצִינֵי
 סֶדֶם הָאֲזִינוּ תּוֹרַת אֱלֹהֵינוּ עִם עַמְדָה: לְמַד לִי רֶב-זְבַחֲכֶם
 יֹאמֶר ה' שְׁבַעְתִּי עֲלוֹת אֵילִים וְחֶלֶב מְרִיאִים וְדָם פְּרִים
 וּכְבָשִׁים וְעֲתוּדִים לֹא חִפְצָתִי: כִּי תִבְאוּ לְרֹאוֹת פָּנֵי מִי־בִקֵּשׁ
 זֹאת מִי־דַכְּסֶם דְּמָס חֲצָרִי: לֹא תוֹסִיפוּ הִבִּיא מִנְחַת-שׁוֹא
 קְטֹרֶת תּוֹעֵבָה הִיא לִי חֲדָשׁ וּשְׁבַת קְרָא מְקָרָא לֹא-אוּכַל
 אוֹן וְעַצְרָה: חֲדָשִׁיכֶם וּמוֹעֲדֵיכֶם שְׁנָאָה נִפְשִׁי הָיוּ עָלַי
 לְטֹרַח נְלֵאִיתִי נְשֵׂא: וּבִפְרֹשְׁכֶם כְּפִיכֶם אֲעִלִים עֵינַי מִכֶּם
 גַּם כִּי-תִרְבוּ תִפְלָה אֵינְנִי שֹׁמֵעַ יְדֵיכֶם דְּמַיִם מְלֹאוּ:
 רַחֲצוּ הַזְּפוֹ הַסִּירוּ רַע מֵעַלְלֵיכֶם מִנְּגַד עֵינַי חֲדְלוּ הָרַע:
 לַמְדוּ הַיֵּטֵב דְּרָשׁוּ מִשְׁפָּט אֲשֶׁרוֹ חֲמוּץ שִׁפְטוֹ יִתּוֹס רִיבוֹ
 אֲלִמְנָה: לְכוּ-נָא וּנְכַחְהָ יֹאמֶר ה' אֲסִי-הָיוּ
 חֲטָאֵיכֶם כְּשָׁנִים כְּשֶׁלֶג יִלְבִּינוּ אֲסִי-יֹאדִימוּ כְּתוֹלַע כְּעַמֹּר יֵהְיוּ:
 אֲסִי-תֵאבְדוּ וּשְׁמַעְתֶּם טוֹב הָאָרֶץ תֹּאכְלוּ: וְאֲסִי-תִמְאֲנוּ
 וּמְרִיתֶם חֲרַב תֹּאכְלוּ כִּי פִי ה' דָּבַר: אֵיכָה
 הִיְתָה לְזוֹנָה קְרִיָה נְאֻמְנָה מִלֵּאֲתֵי מִשְׁפָּט צֶדֶק יִלֵּן בָּהּ וְעַתָּה
 מִרְצָחִים: כְּסֶפֶךְ הִיָּה לְסִיגִים סְבֹאךְ מֵהוֹל בְּמַיִם: שְׂרִיךְ
 סוֹדְרִים וְחִבְרֵי גִנְבִים כְּלוֹ אֲהַב שְׁחַד וְרֹדֵף שְׁלֹמְנִים יִתּוֹס לֹא
 יִשְׁפְּטוּ וְרִיב אֲלִמְנָה לֹא-יָבוֹא אֵלֵיהֶם: לָכֵן
 נֹאֵם הָאֱדוֹן ה' עֲבָאוֹת אֲבִיר יִשְׂרָאֵל הוּא אֲנַחֵם מִצָּרֵי
 וְאֲנַקְמָה מֵאוֹיְבֵי: וְאֲשִׁיבָה יָדַי עָלֶיךָ וְאֲצַרְךָ כְּכֹר סִיגֶיךָ
 וְאֲסִירָה כָּל-בְּדִילֶיךָ: וְאֲשִׁיבָה שִׁפְטֶיךָ כְּבִרְאֵשֶׁנָּה וְיַעֲצִיךָ
 כְּבַתְחַלָּה אַחֲרֵי-כֵן יִקְרָא לְךָ עִיר הַצֶּדֶק קְרִיָה נְאֻמְנָה: צִיּוֹן
 בְּמִשְׁפָּט תִּפְדָּה וּשְׁבִיָּה בַּצֶּדֶקָה:

ענה על סעיף א (חובה).

א. קרא פסוקים 10-17 שלפניך.

(1) על פי פסוקים אלה, הנביא מבקר את התנהגות העם ומנהיגיו. הסבר את הביקורת ובסס אותה על דוגמה

מן הכתוב. (7 נקודות)

(2) מה הנביא דורש מהם? בסס את דבריך על דוגמה מן הכתוב, והסבר אותה.

(5 נקודות)

ענה על שניים מן הסעיפים ב-ד.

ב. קרא פסוקים 18-20 שלפניך.

בפסוקים אלה באים לידי ביטוי שני רעיונות מרכזיים: הרעיון שאפשר לכפר על כל חטא והרעיון של חופש הבחירה.

הבא מן הפסוקים ראיה לכל אחד מן הרעיונות והסבר אותה.

ג. קרא פסוקים 7-8, 21-24 שלפניך ואת דברי ע' חכם על פסוק 24:

אפשר שהצרים והאויבים הנזכרים כאן הם השרים הרשעים [...]; ואפשר שהם הגויים הרשעים הזרים,

האוכלים את אדמת ישראל.

(ע' חכם, ספר ישעיה, מוסד הרב קוק, תשמ"ד, עמ' ט"ז)

מי הם אויבי ה' על פי כל אחת מן האפשרויות שמזכיר ע' חכם, ומה הם המעשים שבגללם הם נחשבים לאויבי ה'?

על פי פסוקים 7-8 ועל פי פסוקים 21-23?

ד. קרא פסוקים 24-27 שלפניך.

(1) על פי פסוקים אלה, הסבר שת פעולות שיעשה ה' לתיקון העוולות בירושלים. (6 נקודות)

(2) לדעתך, מדוע משפט וצדקה (פסוק 27) הם תנאי הכרחי לקיומה של חברה? הסבר את דבריך. (2 נקודות)

פרק שני — נושאי החובה (24 נקודות)

ענה על שלוש מן השאלות 4-7 (לכל שאלה — 8 נקודות).

חוק

4. קרא דברים, ו', 8-12.

וּקְשַׁרְתֶּם לְאוֹת עַל־יָדְךָ וְהָיוּ לְטֹטְפֹת בֵּין עֵינֶיךָ: וּכְתַבְתֶּם
עַל־מְזוֹזוֹת בֵּיתְךָ וּבְשַׁעְרֶיךָ: וְהָיָה כִּי־בִיאוּךָ ה'־
אֱלֹהֶיךָ אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְאַבְרָהָם לֵאמֹר
וְלִיעֲקֹב לַתֵּת לְךָ עָרִים גְּדוֹלוֹת וְטָבָת אֲשֶׁר לֹא־בָנִיתָ: וּבָתִּים
מְלֵאִים כָּל־טוֹב אֲשֶׁר לֹא־מְלֵאתָ וּבְרֹת חֲצוּבִים אֲשֶׁר לֹא־
חָצַבְתָּ בְרָמִים וְזִיתִים אֲשֶׁר לֹא־נִטְעַתָּ וְאָכַלְתָּ וּשְׂבַעְתָּ: הַשְׁמַר
לְךָ פֶּן־תִּשְׁכַּח אֶת־ה'־אֲשֶׁר הוֹצִיאָךְ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבֵּית
עַבְדִּים:

א. מפסוקים 8-9 נלמדו שתי מצוות. ציין כל אחת מהן. (2 נקודות)

ב. (1) ציין שלוש דברים שיקבל העם מן המוכן כאשר יבוא אל הארץ המובטחת. (3 נקודות)

(2) על פי הכתוב, מהי הסכנה בקבלת דברים מן המוכן ובלי מאמץ? (3 נקודות)

וַיְהִי הַיּוֹם וַיָּבֹאוּ בְנֵי הָאֱלֹהִים
 לְהִתְיַצֵּב עַל־הַיְהוָה וַיָּבֹאוּ גַם־הַשָּׁטָן בְּתוֹכָם: וַיֹּאמֶר הַיְהוָה
 אֶל־הַשָּׁטָן מֵאֵין תָּבֹא וַיַּעַן הַשָּׁטָן אֶת־הַיְהוָה וַיֹּאמֶר מִשׁוֹט
 בָּאָרֶץ וּמִהַתְהַלֵּךְ בָּהּ: וַיֹּאמֶר הַיְהוָה אֶל־הַשָּׁטָן הֲשִׁמְתָּ לְבָבְךָ
 עַל־עַבְדֵי אֱיֹב כִּי אֵין כָּמֹהוּ בָאָרֶץ אִישׁ תָּם וַיִּשָּׂר יִרְא אֱלֹהִים
 וְסָר מִרָע: וַיַּעַן הַשָּׁטָן אֶת־הַיְהוָה וַיֹּאמֶר הֲחִנַּם יִרְא אֱיֹב
 אֱלֹהִים: הֲלֹא־אֵת שָׁכֶת בָּעָדוּ וּבְעַד־בֵּיתוֹ וּבְעַד כָּל־אֲשֶׁר־לוֹ
 מִסָּבִיב מִעֲשֵׂה יָדָיו בְּרָכָת וּמִקְנֵהוּ פָּרִץ בָּאָרֶץ: וְאוֹלָם שְׁלַח־
 נָא יָדְךָ וְגַע בְּכָל־אֲשֶׁר־לוֹ אִם־לֹא עַל־פְּנִיךָ יִבְרַכְךָ: וַיֹּאמֶר
 הַיְהוָה אֶל־הַשָּׁטָן הִנֵּה כָּל־אֲשֶׁר־לוֹ בְּיָדְךָ רַק אֵלָיו אֶל־תִּשְׁלַח
 יָדְךָ וַיִּצֵא הַשָּׁטָן מֵעַם פְּנֵי הַיְהוָה:

- א. אלוהים והשטן חלוקים בעמדותיהם בנוגע לסיבה שבגללה איוב הוא "תם וישר ירא אלהים וסר מרע".
 הצג את העמדה של האל ואת העמדה של השטן. בסס את דבריך על הכתוב. (5 נקודות)
- ב. על פי הקטע שלפניך, האם לדעתך אלוהים נוהג כלפי איוב על פי אמות מידה של צדק?
 נמק את דבריך ובסס אותם על הכתוב. (3 נקודות)

נביאי אמת ונביאי שקר

6. קרא ירמיה, כ', 1-6.

א וַיִּשְׁמַע פִּשְׁחוֹר בֶּן־אֹמֶר הַכֹּהֵן וְהוּא פֶקִיד נָגִיד בְּבֵית
 ב ה' אֶת־יִרְמְיָהוּ נֹבֵא אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה: וַיְכַה פִּשְׁחוֹר אֶת־
 יִרְמְיָהוּ הַנְּבִיא וַיִּתֵּן אֹתוֹ עַל־הַמַּהֲפָכֹת אֲשֶׁר בְּשַׁעַר בְּנֵי־מִן
 ג הַעֲלִיזֹן אֲשֶׁר בְּבֵית ה': וַיְהִי מִמַּחֲרַת וַיֵּצֵא פִּשְׁחוֹר אֶת־
 יִרְמְיָהוּ מִן־הַמַּהֲפָכֹת וַיֹּאמֶר אֵלָיו יִרְמְיָהוּ לֹא פִּשְׁחוֹר קִרְא
 ד ה': שִׁמְךָ כִּי אִסְמִגּוֹר מִסָּבִיב: כִּי כֹה
 אָמַר ה': הֲנִנִי נֹתֵן לְמִגּוֹר לְךָ וְלִכְל־אֲהַבִּיךָ וְנִפְלוּ בַחֲרֵב
 אֵיבִיהֶם וְעֵינֶיךָ רְאוֹת וְאֶת־כָּל־יְהוּדָה אֶתְּךָ בְּיַד מֶלֶךְ־בָּבֶל
 ה וְהִגַּלְסָם בַּבֶּלֶה וְהִכְסָם בַּחֲרֵב: וְנִתְּתִי אֶת־כָּל־הַסֵּן הָעֵיד
 הַזֹּאת וְאֶת־כָּל־יְגִיעָה וְאֶת־כָּל־יִקְרָה וְאֶת־כָּל־אוֹצְרוֹת
 מַלְכֵי יְהוּדָה אֶתְּךָ בְּיַד אֵיבִיהֶם וּבְזוּזֹם וּלְקָחוּם וְהִבִּיאוּם
 וְכָבְלוּ: וְאֶתְּךָ פִּשְׁחוֹר וְכָל־יְשָׁבֵי בֵיתְךָ תִּלְכוּ בְּשָׁבִי וְכָבְלוּ
 וְשָׂמוּ וְשָׂמוּ תַמּוֹת וְשָׂמוּ תִקְבְּרוּ אֶתְּךָ וְכָל־אֲהַבִּיךָ אֲשֶׁר־נִבְּאתָ
 לָהֶם בְּשִׁקְרָה:

א. על פי הקטע שלפניך, פשחור בן אומר הכהן הכה את ירמיהו ושם אותו במעצר.

הסבר סיבה אפשרית אחת למעצר זה. בסס את תשובתך על הכתוב.

(תוכל להיעזר בירמיה, י"ט, 15). (4 נקודות)

ב. על פי הקטע שלפניך, ירמיהו נאמן לאמת שלו על אף המחיר הכבד שהוא משלם על כך.

הסבר קביעה זו. בסס את תשובתך על הכתוב. (4 נקודות)

א בִּשְׁנַת שְׁתַּיִם לַדְּרוֹשׁ הַמֶּלֶךְ בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁשִׁי בְּיוֹם אֶחָד לַחֹדֶשׁ
 הָיָה דְבַר-יְהוָה הַזֶּה בְּיַד-חֲגִי הַנְּבִיא אֶל-זַרְבָּבֶל בֶּן-שַׁלְתִּיאֵל פָּתַח
 ב יהוָה וְאֵל-יְהוֹשֻׁעַ בֶּן-יְהוֹצָדָק הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל לֵאמֹר: כֹּה אָמַר
 ג יְהוָה צְבָאוֹת לֵאמֹר הֵעֵם הַזֶּה אָמְרוּ לֹא עֵת-בָּא עֵת-בַּיִת
 ד הַזֶּה לְהַבְנוֹת: וַיְהִי דְבַר-יְהוָה בְּיַד-חֲגִי הַנְּבִיא
 ה לֵאמֹר: הֵעֵת לָכֵם אַתֶּם לִשְׁבֹּת בְּבֵתֵיכֶם סְפוּנִים וּבַיִת הַזֶּה
 ו חָרַב: וְעַתָּה כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת שִׁימוּ לְבַבְכֶם עַל-דְּרִכֵיכֶם:
 ז זְרַעְתֶּם הַרְבֵּה וְהָבֵא מֵעֵט אֶכּוֹל וְאִין-לְשַׁבְּעָה שְׂתוּ וְאִין-
 ח לְשַׁכְּרָה לְבוֹשׁ וְאִין-לַחֵם לוֹ וְהִמְשַׁכְּרוּ מִשְׁתַּכְּרוּ אֶל-צְרוּר
 ט נְקוּב: כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת שִׁימוּ לְבַבְכֶם עַל-
 י דְּרִכֵיכֶם: עָלוּ הָהָר וּהִבֵּאתֶם עֵץ וּבְנוּ הַבַּיִת וְאַרְצֵה-בּוֹ וְאֶכְבֵּד
 יא אֶמְרֵי יְהוָה: פָּנָה אֶל-הַרְבֵּה וְהִנֵּה לְמַעַט וְהִבֵּאתֶם הַבַּיִת
 יב וּנְפַחְתִּי בּוֹ יַעַן מָה נָאִם יְהוָה צְבָאוֹת יַעַן בֵּיתִי אֲשֶׁר-הוּא
 יג חָרַב וְאַתֶּם רָצִים אִישׁ לְבֵיתוֹ: עַל-כֵּן עָלִיכֶם כָּלֵאוּ שָׁמַיִם
 יד מִטֵּל וְהָאָרֶץ כָּלֵאָה יְבוּלָה: וְאֶקְרָא חָרַב עַל-הָאָרֶץ וְעַל-
 טו הַהָרִים וְעַל-הַדָּגָן וְעַל-הַתִּירוֹשׁ וְעַל-הַיְצֵהָר וְעַל אֲשֶׁר
 טז תּוֹצִיא הָאָדָמָה וְעַל-הָאָדָם וְעַל-הַבְּהֵמָה וְעַל כָּל-יִגְיַע
 יז כַּפַּיִם: וַיִּשְׁמַע זַרְבָּבֶל וּ בֶן-שַׁלְתִּיאֵל וַיְהוֹשֻׁעַ
 יח בֶּן-יְהוֹצָדָק הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל וְכָל שְׂאֵרֵי הָעָם בְּקוֹל יְהוָה
 יט אֱלֹהֵיהֶם וְעַל-דְּבַרֵי חֲגִי הַנְּבִיא כַּאֲשֶׁר שָׁלַח יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם
 כ וַיִּירָאוּ הָעָם מִפְּנֵי יְהוָה: וַיֹּאמֶר חֲגִי מִלֶּאֲדָךְ
 כא יְהוָה בְּמִלְאָכֹת יְהוָה לָעָם לֵאמֹר אֲנִי אֶתְכֶם נְאֻם-יְהוָה:
 כב וַיַּעַר יְהוָה אֶת-רוּחַ זַרְבָּבֶל בֶּן-שַׁלְתִּיאֵל פָּתַח יְהוָה
 כג וְאֶת-רוּחַ יְהוֹשֻׁעַ בֶּן-יְהוֹצָדָק הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל וְאֶת-רוּחַ כָּל
 כד שְׂאֵרֵי הָעָם וַיָּבֵאוּ וַיַּעֲשׂוּ מִלְאָכָה בַּבַּיִת-יְהוָה צְבָאוֹת
 כה אֱלֹהֵיהֶם:

א. קרא פסוקים 1-4 שלפניך.

על פי הפסוקים שלפניך, חגי הנביא מציג את טענת העם, אך גם מביע את התנגדותו לטענה הזאת.

הסבר את טענת העם ואת ההתנגדות של הנביא לטענה הזאת. בסס את דבריך על הכתוב. (3 נקודות)

ב. קרא פסוקים 5-14 שלפניך.

(1) הבא טיעון שהנביא מציג כדי לשכנע את העם בצדקתו, והסבר את הטיעון. בסס את דבריך על הכתוב.

(3 נקודות)

(2) האם הצליח הנביא לשכנע את העם? בסס את דבריך על הכתוב. (2 נקודות)

פרק שלישי — נושאי ההרחבה (8 נקודות)

ענה על אחת מן השאלות 8-9 (8 נקודות).

נביאי אמת ונביאי שקר

8. קרא מלכים א, כ"ב, 17, 30-40.

מלכים א, כ"ב, 17

וַיֹּאמֶר רֵאִיתִי אֶת-כָּל-יִשְׂרָאֵל נֹפְצִים אֶל-
הַהָרִים בַּעֲזָן אֲשֶׁר אֵין-לָהֶם רֵעָה וַיֹּאמֶר ה' לֹא-אֲדַנִּים
לְאֵלֶּהָ יָשׁוּבוּ אִישׁ-לְבֵיתוֹ בְּשָׁלוֹם:

מלכים א, כ"ב, 30-40

וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ
יִשְׂרָאֵל אֶל-יְהוֹשָׁפָט הַתְּחַפֵּשׂ וּבֹא בַמִּלְחָמָה וְאֵתָה לְבַשׁ
בְּגָדֶיךָ וַיִּתְחַפֵּשׂ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וַיָּבֹאוּ בַּמִּלְחָמָה: וּמֶלֶךְ אֲרָם
צִוָּה אֶת-שָׂרָיו הַרְכֵב אֲשֶׁר-לוֹ שְׁלֹשִׁים וּשְׁנַיִם לְאֹמֶד לֹא
תִלְחַמוּ אֶת-קִטָּן וְאֶת-גָּדוֹל כִּי אִם-אֶת-מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל לְבַדּוֹ:
וַיְהִי כִּדְרֹאוֹת שָׂרָיו הַרְכֵב אֶת-יְהוֹשָׁפָט וְהֵמָּה אָמְרוּ אֶךְ מֶלֶךְ-
יִשְׂרָאֵל הוּא וַיִּסְרוּ עָלָיו לְהִלָּחֵם וַיִּזְעַק יְהוֹשָׁפָט: וַיְהִי כִּדְרֹאוֹת
שָׂרָיו הַרְכֵב כִּי-לֹא-מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל הוּא וַיָּשׁוּבוּ מֵאַחֲרָיו: וְאִישׁ
מִשָּׁךְ בִּקְשָׁת לְתַמּוֹ וַיִּכֶּה אֶת-מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל בֵּין הַדְּבָקִים וּבֵין
הַשְּׂרָדִים וַיֹּאמֶר לְרַכְּבוֹ הַפֶּךָ יָדְךָ וְהוֹצִיאֲנִי מִן-הַמַּחֲנֶה כִּי
הַחֲלִיתִי: וַתַּעֲלֶה הַמִּלְחָמָה בַּיּוֹם הַהוּא וְהַמֶּלֶךְ הָיָה מַעֲמֹד
בַּמִּדְבָּרָה נֹכַח אֲרָם וַיָּמָת בַּעֲרָב וַיִּצַק דָּם-הַמִּכָּה אֶל-חֵיק
הַרְכָּב: וַיַּעֲבֹר הַרְנָה בַּמַּחֲנֶה כִּבָּא הַשֶּׁמֶשׁ לְאֹמֶד אִישׁ אֶל-עֵירוֹ
וְאִישׁ אֶל-אֲרָצוֹ: וַיָּמָת הַמֶּלֶךְ וַיָּבֹאוּ שְׂמֵרוֹן וַיִּקְבְּרוּ אֶת-הַמֶּלֶךְ
בְּשְׂמֵרוֹן: וַיִּשְׁטֹף אֶת-הַרְכָּב עַל וּבִרְכַת שְׂמֵרוֹן וַיִּלְקֹוּ הַכְּלָבִים
אֶת-דָּמָו וְהַזֹּנֹת רָחְצוּ כְּדָבָר ה' אֲשֶׁר דָּבַר: וַיִּתֵּר דְּבָרֵי
אֲחָאָב וְכָל-אֲשֶׁר עָשָׂה וּבֵית הַשֵּׁן אֲשֶׁר בָּנָה וְכָל-הָעֲרִים
אֲשֶׁר בָּנָה הַלְּוָא-הֶם כְּתוּבִים עַל-סֵפֶר דְּבָרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי
יִשְׂרָאֵל: וַיִּשְׁכַּב אֲחָאָב עִם-אֲבֹתָיו וַיִּמְלֹךְ אַחֲזִיָּהוּ בֶן־
תַּחֲתָיו:

א. קרא את פסוק 17 שלפניך. הסבר את הנבואה של מיכיהו לאחאב מלך ישראל. (4 נקודות)

ב. על פי פסוקים 30-40 שלפניך, הסבר מהי הפעולה שעשה אחאב כדי למנוע את התגשמות הנבואה של מיכיהו,

ומהי ההוכחה שפעולתו נכשלה. בסס את דבריך על הכתוב. (4 נקודות)

תגובות על החורבן ושיבת ציון

9. קרא יחזקאל, ל"ז, 14-1.

א הִיִּתָּה עָלַי יַד־הַיְיָ וַיּוֹצִיאֵנִי בְרוּחַ הַיְיָ וַיְנִיחֵנִי בְּתוֹךְ הַבְּקָעָה
 ב וְהִיא מְלֵאָה עֲצָמוֹת: וְהֶעֱבִירַנִי עֲלֵיהֶם סָבִיב וְסָבִיב וְהִנֵּה
 ג רַבּוֹת מְאֹד עַל־פְּנֵי הַבְּקָעָה וְהִנֵּה יִבְשׁוֹת מְאֹד: וַיֹּאמֶר אֵלַי
 ד בֶּן־אָדָם הֲתַחֲיִינָה הָעֲצָמוֹת הָאֵלֶּה וַאֲמַר אֲדַנְי הַיְיָ אֵתָּה
 ה יֹדְעַת: וַיֹּאמֶר אֵלַי הִנְבֵּא עַל־הָעֲצָמוֹת הָאֵלֶּה וְאָמַרְתְּ אֲלֵיהֶם
 ו הָעֲצָמוֹת הַיְבֵשׁוֹת שְׁמָעוּ דְבַר־הַיְיָ: כֹּה אָמַר אֲדַנְי הַיְיָ
 ו לָעֲצָמוֹת הָאֵלֶּה הִנֵּה אֲנִי מְבִיא בְכֶם רוּחַ וְחַיִּיתֶם: וְנָתַתִּי
 ז עֲלֵיכֶם גְּדִים וְהִעַלְתִּי עֲלֵיכֶם בֶּשֶׂר וְקָרַמְתִּי עֲלֵיכֶם עוֹר וְנָתַתִּי
 ח בְּכֶם רוּחַ וְחַיִּיתֶם וַיִּדְעַתֶּם כִּי־אֲנִי הַיְיָ: וְנִבְּאתִי כַּאֲשֶׁר צִוִּיתִי
 ט וַיְהִי־קוֹל כֶּה־נִבְּאִי וְהִנֵּה־רֶעֶשׂ וַתִּקְרְבוּ עֲצָמוֹת עֶצֶם אֶל־
 י עֶצְמוֹ: וְרָאִיתִי וְהִנֵּה־עֲלֵיהֶם גְּדִים וּבֶשֶׂר עָלָה וַיִּקְרָם עֲלֵיהֶם
 יא עוֹר מִלְמַעְלָה וְרוּחַ אֵין בָּהֶם: וַיֹּאמֶר אֵלַי הִנְבֵּא אֶל־הַרוּחַ
 יב הִנְבֵּא בֶּן־אָדָם וְאָמַרְתְּ אֶל־הַרוּחַ כֹּה־אָמַר הַיְיָ אֲדַנְי הַיְיָ:
 יג מְאֹרְבַּע רוּחוֹת בָּאֵי הַרוּחַ וּפְתִי בְהַרְוָגִים הָאֵלֶּה וַיְחִיּוּ:
 יד וְהִנְבְּאתִי כַּאֲשֶׁר צִוִּיתִי וַתָּבוֹא בָהֶם הַרוּחַ וַיְחִיּוּ וַיַּעֲמְדוּ עַל־
 טו רַגְלֵיהֶם חֵיל גָּדוֹל מְאֹד מְאֹד: וַיֹּאמֶר אֵלַי בֶּן־אָדָם הָעֲצָמוֹת
 טז הָאֵלֶּה פְּלִבֵּית יִשְׂרָאֵל הִמָּה הִנֵּה אֹמְרִים יִבְשׂוּ עֲצָמוֹתֵינוּ
 יז וְאִבְדָּה תִקְוַתֵנוּ נְגִזְרֵנוּ לָנוּ: לָכֵן הִנְבֵּא וְאָמַרְתְּ אֲלֵיהֶם כֹּה־
 יח אָמַר אֲדַנְי הַיְיָ הִנֵּה אֲנִי פֹתַח אֶת־קְבֻרוֹתֵיכֶם וְהִעַלְתִּי
 יט אֶתְכֶם מִקְבֻרוֹתֵיכֶם עִמִּי וְהִבֵּאתִי אֶתְכֶם אֶל־אֲדַמַּת יִשְׂרָאֵל:
 כ וַיִּדְעַתֶּם כִּי־אֲנִי הַיְיָ בִּפְתַחְתִּי אֶת־קְבֻרוֹתֵיכֶם וּבִהְעֹלֹתִי אֶתְכֶם
 כא מִקְבֻרוֹתֵיכֶם עִמִּי: וְנָתַתִּי רוּחִי בְכֶם וְחַיִּיתֶם וְהִנַּחְתִּי אֶתְכֶם
 כב עַל־אֲדַמַּתְכֶם וַיִּדְעַתֶּם כִּי אֲנִי הַיְיָ דִּבַּרְתִּי וַעֲשִׂיתִי נְאֻם־
 הַיְיָ:

א. יש הטוענים כי הנבואה של יחזקאל עוסקת בתחיית המתים.

הסבר מדוע הנאמר בפסוק 11 שלפניך יכול לסתור טענה זו. בסס את דבריך על הכתוב. (4 נקודות)

ב. קרא פסוקים 13-14 בקטע שלפניך.

(1) בפסוקים אלה נאמר פעמיים "וידעתם כי אני ה'".

ציין שני אירועים המוזכרים בפסוקים אלה, שבעקבותיהם יבין העם את גדולת ה' ואת כוחו. (2 נקודות)

(2) מהי המטרה של האמירה "דברתי ועשיתי" (פסוק 14)? (2 נקודות)

פרק רביעי — קטע להבנה ולניתוח (12 נקודות)

ענה על שאלה 10 חובה ועל שתיים מן השאלות 11-13 (לכל שאלה — 4 נקודות).
קרא שמואל א, י"ז, 4-9, 38-47, 50.

שמואל א, י"ז, 4-9

ד וַיֵּצֵא אִישׁ־הַבְּנִים מִמַּחֲנוֹת פְּלִשְׁתִּים גְּלִית שָׁמוּ מִגַּת גְּבֵהוּ
ה שֵׁשׁ אַמּוֹת וְזֹרֵת: וְכֹבֵעַ נְחֹשֶׁת עַל־רֹאשׁוֹ וְשָׂרְיוֹן קֶשֶׁקְשִׁים
הוא לבוש ומשקל השריון חמשת־אלפים שקלים נחשת:
וּמִצַּחַת נְחֹשֶׁת עַל־רִגְלוֹ וְכִידּוֹן נְחֹשֶׁת בֵּין כַּתְּפָיו: וְחֵץ חֲנִיתוֹ
וְעֵץ
כְּמִנְדָּר אֲרָגִים וְלַהֲבַת חֲנִיתוֹ שְׁש־מֵאוֹת שְׁקָלִים בְּרִזָּל וְנִשְׂא
ח הַצֶּנֶה הַלֶּךְ לַפָּנּוּ: וַיַּעֲמֵד וַיִּקְרָא אֶל־מַעֲרֹכַת יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר
לְהֵם לְמָה תִצְאוּ לַעֲרֹךְ מִלְחָמָה הַלּוֹא אֲנֹכִי הַפְּלִשְׁתִּי וְאַתֶּם
ט עֲבָדִים לְשָׂאוֹל בְּרוּ־לְכֶם אִישׁ וַיֵּרֵד אֵלָי: אִם־יֹכֵל לְהִלָּחֵם
אֹתִי וְהַפְּנִי וְהִינּוּ לְכֶם לַעֲבָדִים וְאִם־אֲנִי אוֹכֵל־לוֹ וְהַכִּיתִיו
וְהִייתֶם לְנוֹ לַעֲבָדִים וְעַבַּדְתֶּם אֹתָנוּ:

שמואל א, י"ז, 38-47

לח וַיִּלְבֹּשׁ שָׂאוֹל אֶת־דָּוִד מִדָּוִד וְנָתַן קֹבֵעַ נְחֹשֶׁת עַל־
לט רֹאשׁוֹ וַיִּלְבֹּשׁ אֹתוֹ שָׂרְיוֹן: וַיַּחְגֵּר דָּוִד אֶת־חַרְבּוֹ מֵעַל לְמִדְּיוֹ
וַיֹּאֵל לְלָכֶת בִּי לֹא־נִסֶּה וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל־שָׂאוֹל לֹא אוֹכֵל
מ לְלָכֶת בְּאַלֶּה בִּי לֹא נִסִּיתִי וְיִסְרַם דָּוִד מֵעָלָיו: וַיִּקַּח מִקְּלוֹ
בְּיָדוֹ וַיִּבְחַר־לוֹ חֲמֹשֶׁה חֲלָקֵי אַבְנִים מִן־הַנְּחָל וַיִּשֶׂם אֹתָם
בְּכַלֵּי הָרַעִים אֲשֶׁר־לוֹ וּבִילְקוּט וּקְלָעוֹ בִידּוֹ וַיַּגֵּשׁ אֶל־
מא הַפְּלִשְׁתִּי: וַיִּלָּךְ הַפְּלִשְׁתִּי הַלֶּךְ וּקְרַב אֶל־דָּוִד וְהָאִישׁ נִשְׂא
מב הַצֶּנֶה לַפָּנּוּ: וַיִּבֹט הַפְּלִשְׁתִּי וַיִּרְאֶה אֶת־דָּוִד וַיִּבְזֶהוּ כִּי־הָיָה
מג נָעַר וְאֲדָמָנִי עִם־יָפֶה מִרְאֶה: וַיֹּאמֶר הַפְּלִשְׁתִּי אֶל־דָּוִד הַכֶּלֶב
אֲנֹכִי כִּי־אַתָּה בָּא־אֵלַי בַּמְּקֹלוֹת וַיִּקְלַל הַפְּלִשְׁתִּי אֶת־דָּוִד
מד בְּאַלְהֵיו: וַיֹּאמֶר הַפְּלִשְׁתִּי אֶל־דָּוִד לָכֶה אֵלָי וְאַתָּנָה אֶת־
מה בְּשֶׁרֶךְ לַעֲוֹף הַשָּׁמַיִם וּלְבַהֲמַת הַשָּׂדֶה: וַיֹּאמֶר
דָּוִד אֶל־הַפְּלִשְׁתִּי אַתָּה בָּא אֵלַי בַּחֶרֶב וּבַחֲנִית וּבְכִידּוֹן וְאֲנֹכִי
בָּא־אֵלֶיךָ בִּישׁ הַיָּם: עֲבָאוֹת אֱלֹהֵי מַעֲרֹכוֹת יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר
מו חֲרַפְתָּ: הַיּוֹם הַזֶּה יִסְרַךְ הַיָּם בְּיָדִי וְהַכַּתִּיךָ וְהִסְרַתִּי אֶת־
רֹאשְׁךָ מֵעַלֶיךָ וְנָתַתִּי פָגַר מַחֲנֶה פְּלִשְׁתִּים הַיּוֹם הַזֶּה לַעֲוֹף
הַשָּׁמַיִם וּלְחַיֵּת הָאָרֶץ וַיִּדְעוּ כָּל־הָאָרֶץ כִּי יֵשׁ אֱלֹהִים
מז לְיִשְׂרָאֵל: וַיִּדְעוּ כָּל־הַקָּהָל הַזֶּה כִּי־לֹא בַחֶרֶב וּבַחֲנִית יְהוֹשִׁיעַ
הַיָּם בִּי לְהַיְבֹשׁ הַמִּלְחָמָה וְנָתַן אֹתְכֶם בְּיַדְנוּ:

וַיִּחְזַק דָּוִד מִן־הַפְּלִשְׁתִּי בַקֶּלַע וּבַאֲבֶן
וַיַּךְ אֶת־הַפְּלִשְׁתִּי וַיִּמְתְּהוּ וַיַּחֲרַב אֵין בְּיַד־דָּוִד:

ענה על שאלה 10 (חובה).

10. קרא פסוקים 4-7, 38-44 שלפניך.

א. בעימות בין דוד לגלית מודגש שהכוחות שלהם אינם שווים.

הוכח טענה זו על פי שתי דוגמאות משני הקטעים שלפניך. (2 נקודות)

ב. גלית מרגיש מושפל בגלל היריב שהוצב מולו. הוכח קביעה זו על פי הכתוב. (2 נקודות)

ענה על שתיים מן השאלות 11-13.

11. קרא פסוקים 38-45 שלפניך.

א. על פי פסוקים אלה, הסבר את הניגוד בין אופן ההיערכות של דוד למלחמה ובין אופן ההיערכות של שאול למלחמה.

(2 נקודות)

ב. מהי הביקורת הסמויה בפסוקים אלה על שאול המלך? בסס את דבריך על הכתוב.

(2 נקודות)

12. קרא פסוקים 43-47 שלפניך.

הקרב בין דוד לגלית מוצג כמלחמה בין אלוהי הפלשתים ובין אלוהי ישראל.

בסס טענה זו על הכתוב, והסבר את דבריך.

13. א. קרא גם שמואל ב, כ"א, 19.

מהי הסתירה בין הכתוב בשמואל ב, כ"א, 19 ובין המסופר בשמואל א, י"ז שלפניך? (2 נקודות)

ב. קרא את דברי י' זקוביץ וא' שנאן שלפניך, המתייחסים לסתירה שהסברת בסעיף א.

סיפורים שלראשונה סופרו על דמויות שוליות מצטרפים בשלב משני [...] לסיפורים המסופרים על הדמות

המרכזית [...] וסיפור הריגת גלית מסתפח אל דמותו אדירת הממדים של דוד.

(מעובד על פי י' זקוביץ, א' שנאן, לא כך כתוב בתנ"ך, ידיעות אחרונות, ספרי חמד, 2004, עמ' 193)

על פי חוקרים אלה, מדוע יוחסה הריגת גלית לדוד? הסבר את דבריך. (2 נקודות)

בהצלחה!